

Monitoring ptaków w najcenniejszych rejonach województwa pomorskiego – sprawozdanie z realizacji zadania nieinwestycyjnego

Dotyczy projektu objętego dofinansowaniem Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku (umowa **WFOŚ/D/641/207/2010**).

W ramach projektu przeprowadziliśmy dwa zadania obejmujące liczenia ptaków i jedno obejmujące koszty administracyjne Stowarzyszenia.

Zadanie 1. Kontynuacja monitoringu liczebności, rozmieszczenia i śmiertelności ptaków wodnych w zachodniej części Zatoki Gdańskiej

Pierwsze zadanie obejmowało wykonanie dwunastu comiesięcznych liczeń ptaków wodnych przebywających na zachodniej części Zatoki Gdańskiej (w ramach niniejszego wniosku koszty kwalifikowane były w miesiącach maj-grudzień). Szczegółowy opis kontrolowanych odcinków wybrzeża oraz zakres przeprowadzonych prac przedstawiony jest na dołączonej „Instrukcji liczącego” (załącznik 1). Liczenia wykonaliśmy w dniach:

16-17.01.2010, 13-14.02.2010, 13-14.03.2010, 17-18.04.2010, 15-16.05.2010,
12-13.06.2010, 17-18.07.2010, 14-15.08.2010, 18-19.09.2010, 16-17.10.2010,
13-14.11.2010, 17-20.12.2010 (oraz częściowo 11-12.12.2010, kiedy liczenie zostało przerwane z powodu fatalnej pogody)

Łącznie brało w nich udział 18 osób (według listy – załącznik 2). Zdecydowana większość osób używa własnych samochodów jako środka transportu, co wiąże się z całym czasem ubożającą siatką połączeń komunikacji publicznej (szczególnie w weekendy). Szczegółowy wykaz odcinków przejechanych przez poszczególnych liczących stanowi załącznik 3 do niniejszego sprawozdania.

Z ogółu kosztów, koszty kwalifikowane stanowiły 2.518,14 zł i zostały wydatkowane zgodnie z harmonogramem (przewidziane na to zadanie było 2.640 zł, z tego 1.980 zł dotacji). Wkład własny został wniesiony ze środków statutowych Stowarzyszenia.

W trakcie liczeń nie stwierdziliśmy zwiększonej śmiertelności ptaków wodnych.

Liczba policzonych żywych ptaków (tab.1) był niższa niż w 2009. Łącznie policzyliśmy prawie 245.000 ptaków z 40 gatunków. Szczegółowe wyniki, oprócz dołączonych w sprawozdaniu, zostaną opublikowane na łamach *Ornis Polonica*, przekazane do RDOŚ wraz ze sprawozdaniem z wykorzystania zgody na badania naukowe w rezerwatach oraz są prezentowane na bieżąco na naszej stronie internetowej:

www.kuling.org.pl/liczenia/index.html

Tab. 1. Wyniki liczeń ptaków wodnych nad Zatoką Gdańską w poszczególnych miesiącach

gatunek	2010												SUMA
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Nur czarnoszyi - <i>G. arctica</i>				9	1					2	12		24
Nur rdzawoszyi - <i>G. stellata</i>	1	2				1				1	8		13
Perkozek - <i>T. ruficollis</i>		7		1				8	17			6	39
Perkoz dwuczuby - <i>P. cristatus</i>	126	461	143	130	51	14	26	148	1 221	2 060	3 348	393	8 121
Perkoz rdzawoszyi - <i>P. grisegena</i>								1	1		1	1	4
Perkoz zausznik - <i>P. nigricollis</i>									3			1	4
Perkoz rogaty - <i>P. auritus</i>	1	2	3	27	1				2	24	108	12	180
Kormoran - <i>P. carbo</i>	1 721	908	1 176	899	1 435	1 965	3 003	2 820	9 842	5 635	2 983	975	33 362
Łabędź niemy - <i>C. olor</i>	436	2 820	2 715	1 096	715	666	402	202	318	1 024	479	1 610	12 483
Łabędź krzykliwy - <i>C. cygnus</i>	375	13	125				1			159	25	212	910
Łabędź czarnodzioby - <i>C. columbianus</i>										60	2		62
Łabędź czarny - <i>C. atratus</i>							1						1
Gęś białoczelna - <i>A. albifrons</i>				10						31	4		45
Gęgawa - <i>A. anser</i>	10	5		18	100	14	102	46	6	208	235	235	979
Bernikla białolica - <i>B. leucopsis</i>				1						1	4		6
Bernikla obroźna - <i>B. bemicla</i>									2	10	1		13
Bernikla kanadyjska - <i>B. canadensis</i>								1	1	1	1		4
Ohar - <i>T. tadoma</i>			20	70	39	35	26	11	2	1	1		205
Świstun - <i>A. penelope</i>			6	183	7			15	555	757	187	1	1 711
Krakwa - <i>A. strepera</i>				27	4	2			7	8	5	3	56
Cyraneczka - <i>A. crecca</i>				53	6			183	62	12	10		326
Krzyżówka - <i>A. platyrhynchos</i>	1 899	1 234	1 371	454	170	380	358	1 019	812	2 457	1 760	1 828	13 742
Rożeniec - <i>A. acuta</i>	1			8	1			4	10	16			40
Cyranka - <i>A. querquedula</i>				4	5		37	20	21				87
Płaskonos - <i>A. clypeata</i>				7	41				45	37	3		133
Głowienka - <i>A. ferina</i>	11	49	263	1	3			5	85	87	112	239	855
Czernica - <i>A. fuligula</i>	8 874	7 594	2 695	6 099	73	89	69	163	433	2 018	7 881	6 622	42 610
Ogorzałka - <i>A. marila</i>	1 026	22		5	5				3	157	690	970	2 878
Edredon - <i>S. mollissima</i>	65	493	200		3	3	3	14	38	40	77	47	983
Lodówka - <i>C. hyemalis</i>	1 023	3 126	5 207	9 901	9					878	5 654	2 673	28 471
Uhla - <i>M. fusca</i>	1 324	3 523	4 849	95						79	1 556	976	12 402
Markaczka - <i>M. nigra</i>	14	251	442	3503						180	7405	308	12 103
Gągoł - <i>B. clangula</i>	5 829	12 228	4 666	145	73	18	106	128	247	365	1 457	14 245	39 507
Bielaczek - <i>M. albellus</i>	268	149	231	4	1					2	784	203	1 642
Nurogęs - <i>M. merganser</i>	3 005	5 053	3 283	147	23	71	100	262	420	201	542	2 504	15 611
Szlachar - <i>M. serrator</i>	124	438	31	104						7	268	413	1 385
Łyska - <i>F. atra</i>	634	5 065	1 070	175	9	3	1	406	848	2 452	1 788	1 146	13 597
Alka - <i>A. torda</i>				3							29		32
Nurzyk - <i>U. aalga</i>				2									2
Nurnik - <i>C. grylle</i>		1											1
RAZEM	26 767	43 444	28 496	23 181	2 775	3 261	4 235	5 456	15 001	18 970	37 420	35 623	244 629
gatunków:	21	22	19	30	23	13	14	19	25	32	33	24	40

Zadanie 2. Kontynuacja prac uzupełniających do SDF i monitoringowych dla proponowanych „ptasich” obszarów Natura 2000 – Mierzeja Wiślana i Półwysep Helski.

W ramach drugiego zadania kontynuowaliśmy monitoring wędrówek ptaków na Mierzei Wiślanej i Półwyspie Helskim. Monitoring rozpoczął się wiosną 2008 roku i funkcjonuje pod nazwą „DRAPOLICZ”. W 2010 roku podobnie jak w poprzednich latach badaniami objęto oba sezony wędrówkowe (wiosną i jesień).

Wiosną liczenia prowadzono na Półwyspie Helskim i Mierzei Wiślanej. Odbływały się średnio raz na pentadę, w okresie od końca lutego do połowy maja. Łącznie wykonano ich 18 na każdym z punktów. W celu zwiększenia porównywalności wyników liczenia zawsze odbywały się jednocześnie na obu punktach. Wiosną monitoringiem objęto tylko wybrane grupy ptaków: drapieżne, krukowate oraz gołębie. Obserwacje prowadzono bez przerwy w godzinach od 7 do 16, zawsze z tego samego miejsca. Punkty liczeń zlokalizowano w miejscowości Kuźnica na Półwyspie Helskim oraz 4 km na wschód od Krynicy Morskiej na Mierzei Wiślanej.

Tak jak w latach ubiegłych, jesienny monitoring prowadziliśmy tylko na Mierzei Wiślanej gdyż na Półwyspie Helskim ze względu na położenie geograficzne migracja jesienna jest dużo mniej intensywna niż wiosną. W 2010 roku uruchomiono dodatkowy punkt liczeń zlokalizowany na plaży (zwany dalej „punktem morskim”). Przeznaczony on był do liczenia ptaków migrujących wzdłuż linii brzegowej, głównie ptaków wodnych i wodno błotnych. Na punkcie morskim, liczenia prowadzono codziennie od 1 sierpnia do 30 października. Tak jak w poprzednich latach, monitoring ptaków wędrujących na Mierzeję Wiślaną („punkt lądowy”) rozpoczęto 15 sierpnia i prowadzono nieprzerwanie do 15 listopada. W odróżnieniu od ubiegłego sezonu, natomiast tak jak w roku 2008, liczeniami objęto tylko wybrane grupy systematyczne: drapieżne, krukowate oraz gołębie.

Z ogółu kosztów, koszty kwalifikowane stanowiły 12.982,10 zł (z tego 11.318,09 zł dotacji WFOŚiGW w Gdańsku) i były niższe niż w harmonogramie (15.250 zł, z tego 12.700 zł dotacji). Podstawową różnicą w stosunku do założeń jest niewykonanie schronienia na plaży, które miało ułatwiać liczenia ptaków migrujących nad morzem. Brak wszystkich wymaganych pozwoleń i długi czas oczekiwania na załatwienie ich w starostwie powiatowym w Nowym Dworze Gdańskim oraz kradzież części materiałów zakupionych do budowy schronienia, wymusiły zaniechanie budowy. Środki przeznaczone na sfinansowanie schronienia nie zostały wydatkowane, stąd kwota wydatkowanej dotacji została pomniejszona o przewidziane na ten cel 1.000 zł. Pozostałe różnice w kosztach poszczególnych elementów

tego zadania nie przekraczały kilkuset zł (w tym zmniejszenie wkładu własnego, który został wniesiony ze środków statutowych Stowarzyszenia). Szczegółowy spis tras pokonywanych samochodami w trakcie projektu stanowi załącznik 4 do sprawozdania.

W pracach terenowych brało udział 37 wykwalifikowanych wolontariuszy z całego kraju. Łącznie w 2010 roku liczeniami objęto 143 dni, z czego 36 na wiosnę i 107 jesienią. Jesienią podczas 92 dni, obserwacje prowadzono jednocześnie na dwóch punktach. Jako opis osiągniętego efektu ekologicznego załączamy tabele ze wstępnymi sumarycznymi wynikami liczeń, osobno dla wiosny i jesieni. Wyniki umieszczane są na bieżąco w internecie (www.kuling.org.pl/ring2/drapolicz), przekazane do RDOŚ wraz ze sprawozdaniem z wykorzystania zgody na badania naukowe w rezerwach oraz zostaną opublikowane na łamach Ptaków Pomorza.

Tab. 2. Sumaryczne wyniki liczeń prowadzonych wiosną 2010 roku na Mierzei Wiślanej i Półwyspie Helskim

Gatunek	Mierzeja Wiślana	Półwysep Helski
jastrząb	12	1
krogulec	504	290
myszolów	2678	913
myszolów włochaty	16	30
błotniak stawowy	53	62
błotniak łąkowy	8	4
błotniak zbożowy	30	6
błotniak stepowy	1	
drzemlik	6	4
sokół wędrowny	2	1
kobuz	8	8
pustułka	7	14
kania czarna		1
kania ruda	10	12
rybołów	5	1
trzmielojad	3	
siniak	176	49
grzywacz	15967	3999
wrona siwa	1163	641
kawka	1421	595
gawron	423	303
sroka	44	40
sójka	1773	76
orzechówka		1
suma	24310	7051

Tab. 3. Wstępne sumaryczne wyniki z jesieni 2010 z Mierzei Wiślanej – punkt lądowy

Punkt lądowy	
Gatunek/ grupa ptaków	liczebność
Myszołów	2400
Krogulec	3700
Błotniak stawowy	155
Myszołów włochaty	300
Pustułka	143
Kania ruda	3
Kobuz	480
Błotniak zbożowy	400
Błotniak łąkowy	2
Drzemlik	70
Rybołów	14
Orlik krzykliwy	10
Sokół wędrowny	80
Gołębiowate	55000
Krukowate	45000

Tab. 4. Wstępne sumaryczne wyniki z jesieni 2010 z Mierzei Wiślanej – punkt morski

gatunek/ grupa ptaków	liczebność
Nur czarnoszyi	160
Nur rdzawoszyi	35
Alkowane	450
Czapla biała	80
Czapla siwa	410
Cyraneczka	3500
Czernica	740
Edredon	55
Gągoł	270
Gęgawa	290
Gęś sp.	4200
Głowienka	90
Kamusznik	70
Krwawodziób	35
Krzyżówka	270
Kulik wielki	130
Kulik mniejszy	80
Lodówka	430
Markaczka	310
Biegus zmienny	820
Biegus rdzawy	210
Piaskowiec	190
Siewnica	120
Ostrygojad	35
Sieweczka obrożna	140
Szlamnik	110
Wydrzyki (wszystkie gat.)	70
Śmieszka	3500
Mewa pospolita	1700

Zadanie 3. Aktualizacja strony internetowej, koszty obsługi biura, korespondencja

Koszty zadania wyniosły 2.007,35 zł (przy zaplanowanych 1.820 zł), w tym dotacja WFOŚiGW to 320 zł. Różnica została pokryta ze środków statutowych Stowarzyszenia.

PREZES

dr inż. Szymon Bzoma